

міжнародній практиці застосовують варіант обміну вилучених біткоїнів на звичайну валюту через волатильність та потенційне знецінювання вилучених активів. У той же час підняті питання потребують окремого дослідження або наукового вивчення. Пропоную учасникам наукового заходу прийняти участь у обговоренні піднятих питань та наданих пропозицій.

Список використаних джерел: 1. Обычная рыночная капитализация. Глобальные графики. URL: <https://coinmarketcap.com/ru/charts/> (дата звернення: 07.11.2019р.). 2. Болгов В. М., Гадіон Н. М., Гладун О. З. Організаційно-правове забезпечення протидії кримінальним правопорушенням, що вчиняються з використанням інформаційних технологій : наук.-практ. посібник. Київ: НАПУ, 2015. 202 с 3. Бурбело Б.А. Криміналістичні основи протидії кіберзлочинності // Актуальні питання розслідування кіберзлочинів: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Харків, 10 грудня 2013 року. Харків: ХНУВС, 2013. С. 179–182. 4. Мінцифра розпочала співпрацю з однією з найкрупніших криптовалютних бірж у світі. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-rozpochala-spivpratsyu-z-odnieyu-z-naykrupnishikh-kriptovalyutnikh-birzh-u-sviti> (дата звернення: 07.10.2019р.).

УДК 343. 132. (477)

Уляна Олегівна ЗАЄЦЬ,

ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ

ЩОДО АКТУАЛЬНОСТІ ПРОБЛЕМАТИКИ ДОКАЗУВАННЯ ВИДУ ТА РОЗМІРУ ШКОДИ, ЗАВДАНОЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Сучасний період розвитку кримінального процесу України характеризується суттєвими змінами у напрямку посилення захисту особи, суспільства та держави, охорони прав, свобод та законних інтересів учасників кримінального провадження. Тому, виходячи зі змісту норм ст. 3 Конституції України та ст. 2 КПК України, подальше вдосконалення кримінального процесуального законодавства має здійснюватися саме в

цьому напрямі. У зв'язку з цим, перед законодавцем стоїть нелегке завдання – збалансувати приватні та публічні інтереси, запровадити ефективні правові механізми розслідування кримінальних правопорушень задля притягнення винних осіб до відповідальності, відновлення порушених прав і законних інтересів, відшкодування (компенсації) шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, тощо. Одним з індикаторів, котрий визначає ефективність здійснення кримінального провадження, є встановлення обставин, що підлягають доказуванню. В теорії кримінального процесу сукупність таких обставин прийнято називати предметом доказування. Про значимість цих обставин для практичної діяльності наочно свідчать положення ст. 91 КПК України, в якій законодавець закріпив їх перелік, встановлення яких здебільшого покладено на сторону обвинувачення. При цьому, слід пам'ятати, що передбачене у вказаній статті коло обставин не є абсолютним (вичерпним), адже їх встановлення залежить від норм матеріального права, тобто конкретного складу злочину. Зі змісту ст. 91 КПК України вбачається, що до переліку обставин, які мають значення для кримінального провадження та підлягають доказуванню, законодавець включив вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. При вчиненні певних злочинів, передбачених КК України, встановлення виду та розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, має важливе значення. З однієї сторони, встановлення цих обставин впливає на кваліфікацію та міру покарання, а з іншої – слугує підставною для відшкодування шкоди, завданої кримінальним правопорушенням. Зазначене здебільшого стосується злочинів з матеріальним складом, тобто для наявності об'єктивної сторони яких законом вимагається з'ясування не лише вчинення суспільно небезпечного діяння або бездіяльності, а й настання конкретних наслідків у вигляді матеріальної шкоди чи понесення збитків у результаті спричинення фізичної, моральної шкоди. Крім того, в окремих складах злочину розмір шкоди є альтернативною кваліфікуючою ознакою. Наприклад, у диспозиції ч. 2 ст. 194 КК України міститься декілька альтернативних кваліфікуючих ознак, серед яких заподіяння майнової шкоди в особливо великих розмірах. Тим часом, вид і розмір шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, підлягає доказуванню не в усіх складах злочину, адже суспільно-небезпечні наслідки – це факультативна ознака. В той самий час, незважаючи на важливе значення виду та розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, сторона обвинувачення під час їх

доказування зіштовхується з певними труднощами, зумовленими недосконалістю кримінального процесуального законодавства. Передусім, йдеться про неврахування законодавцем специфіки розслідування конкретного виду злочину. Це, з одного боку, ускладнює визначення правильної кримінально-правової кваліфікації, а з іншого – негативно позначається на проведенні процесуальних дій та застосуванні заходів забезпечення кримінального провадження, спрямованих на відшкодування завданої шкоди (наприклад, проведенні обшуку; здійсненні арешту майна з метою забезпечення цивільного позову тощо). Зазначене також підтверджується офіційними статистичними даними Генеральної прокуратури України, згідно з якою розмір шкоди, завданої кримінальними правопорушеннями, кожного року зростає, а показники її відшкодування, на жаль, залишаються не значним. Відтак, актуальність питання доказування виду та розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, не викликає сумнівів. Натомість, в теорії кримінального процесу вивченню цього аспекту не приділено належної уваги. Здебільшого, теоретичні, нормативні та прикладні проблеми доказування виду та розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, досліджувалися в контексті аналізу: а) забезпечення цивільного позову в кримінальному процесі; б) визначення способів відшкодування (компенсації) шкоди, завданої кримінальним правопорушенням; в) реалізації прав і законних інтересів потерпілого, цивільного позивача; г) правозахисної діяльності прокурора та ін.

Наведені вище обставини свідчать про те, що проблематика доказування виду та розміру шкоди, завданої кримінальним правопорушенням, потребує свого комплексного, всебічного дослідження, спрямованого на розроблення відповідних пропозицій з удосконалення чинного законодавства та практики його застосування.

